

**ARCHITECTUUR
MAKEN**

De Nieuwe Herdgang

De Nieuwe Herdgang: Van een landschappelijke archetype naar een iconische beklimbare snelwegsculptuur die drie landschappen met elkaar verbindt.

Opdrachtgever:	Gemeente Tilburg
Architect:	Nina Aalbers
Ontwerpteam:	Ferry in 't Veld, Willem Evers
Constructeur:	Rutger Snoek, Transist-or
Advies bouwkosten:	BKS Schagen
Aannemer:	Aannemersbedrijf J.A. Van Gisbergen
Staalleverancier:	Reijrink Staalconstructie
Houtleverancier:	Houthandel van Dal
Landschap en ecologie:	Eelerwoude

Asfalt doorsnijdt het Brabants landschap, niemandsland blijft in het midden over. Daarin staat de uitzichttoren. Vanaf 25 meter hoogte is het landschap en Tilburgse skyline te overzien. Drie omliggende landschappen worden opnieuw met elkaar verbonden. De driehoekige vorm refereert aan de historische herdgang: waar herders samenkomen. Dit landschappelijke archetype wordt een snelwegsculptuur, vanaf elk punt anders.

De onlosmakelijke verbinding tussen mens en landschap

Gemeente Tilburg schreef in 2017 een prijsvraag uit voor jonge ontwerpers voor een uitzichttoren van 25 meter hoog in Knooppunt De Baars. De toren moest ruimte bieden aan 10-15 mensen. Door het beklimmen onderdeel van de beleving te maken heeft niet alleen het bovenste puntje, maar de gehele route een functie. Sportievelingen beklimmen de trappen als work out, Bourgondiërs picknicken op de heuvel eronder. Het is een plek voor ontmoetingen tussen stadsbewoners en natuurliefhebbers. Daarmee is het de gevraagde eyecatcher voor automobilisten, fietsers en wandelaars, een toegangspoort tot de stad Tilburg.

Met een krap bouwbudget (€275.000 incl honoraria) en een bouwplaats die alleen via een smal tunneltje bereikbaar was, was het maken van een iconisch object op deze plek een uitdaging. Het mocht ook geen afleidend object worden voor verkeer op de snelweg. Ondanks haar ranke structuur en natuurlijke kleur, trekt De Nieuwe Herdgang de aandacht doordat zij zich uitstrekt in de breedte en vanaf elk punt op de weg er anders uitziet.

De Nieuwe Herdgang is een sculptuur met als basisvorm de driehoek. Vanaf de snelweg is de driehoek te ervaren als symbolische toegangspoort tot de stad Tilburg. Bij het beklimmen zijn drie richtingen te ervaren. De door de A58

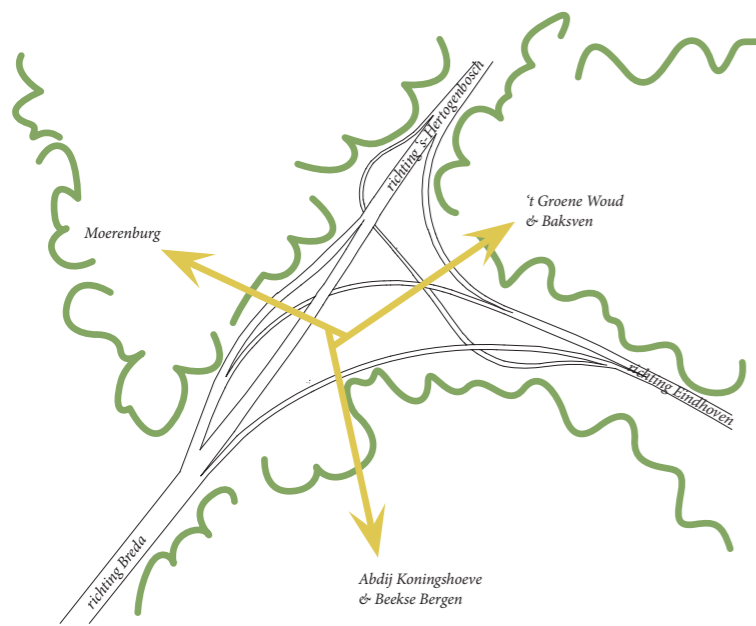
doorsneden landschappen: Moerenburg, Koningshoeve en het Oisterwijkse Bos worden door de toren aangewezen.

De sculptuur verwijst ook naar de historische kruisingen in het landschap: herdgangen. Herders verzamelden hun vee waar wegen bij elkaar kwamen. Deze vaak driehoekige weides waren het begin van nederzettingen. De organische structuur met herdgangen is te herkennen in de vele driehoekige pleinen in Tilburg.

Om de driedimensionale driehoek tot haar recht te laten komen, waren scherpe hoeken in detaillering belangrijk. De materialisatie is uniform. De toegangstourniquet is bijvoorbeeld omlijst met geperforeerde staalplaat, hetzelfde materiaal als de traptreden. De kleur van het hout zal door natuurlijke vergrijzing dichterbij die van het staal komen, zodat een ton-sur-ton kleurenpalet de hoofdvorm versterkt.

De driehoekige sculptuur verwijst naar de vroege ontmoetingsplekken in het landschap. Daarmee maakt zij de onlosmakelijke verbinding tussen landschap en mens expliciet en het landschap toegankelijk. Het niemandsland tussen de snelwegen wordt een plek waar de stad ontspant.

De uitzichttoren gaat een directe relatie aan met het landschap, door de heuvel waarop ze is gebouwd. Ze leunt op het landschap, of zij lijkt het landschap omhoog te trekken. De heuvel zorgt voor zowel natte en droge ondergronden en om de biodiversiteit te versterken mag de natuur haar gang gaan. Er is gestreefd naar een zo lang mogelijke levensduur. De staalconstructie is ondanks haar fragiele voorkomen robuust, de details is extra aandacht uitgegaan naar het voorkomen van corrosie. De bekleding is biobased. De stevige Accoya houten delen zijn losmaakbaar bevestigd op 8cm van elkaar, zodat ze goed geventileerd zijn. De hout- en staalleverancier zijn lokale partijen, beide gevestigd op 15 minuten rijafstand van de locatie.

Het verbinden van 3 landschappen

Historische kaart waarin de structuur met herdgangen goed te herkennen is

Foto's hijsdag door Ton Aalbers
Foto's na oplevering door Stijn Poelstra

Publicaties

Uitkijktoren De Nieuwe Herdgang open voor publiek, Gemeente Tilburg, 22 december 2021
<https://www.tilburg.nl/actueel/nieuws/item/uitkijktoren-de-nieuwe-herdgang-open-voor-publiek/>

En hij staat! Maar wie uitkijktoren De Nieuwe Herdgang wil beklimmen moet nog even wachten, Brabants Dagblad, 24 september 2021
<https://www.bd.nl/tilburg-e-o/en-hij-staat-maar-wie-uitkijktoren-de-nieuwe-herdgang-wil-beklimmen-moet-nog-even-wachten~a994d0e60/>

Uitzicht op de skyline én op vrachtwagens: de nieuwe uitkijktoren bij De Nieuwe Herdgang is 'heel fraai', Brabants Dagblad, 07 januari 2022
<https://www.bd.nl/tilburg-e-o/uitzicht-op-de-skyline-en-op-vrachtwagens-de-nieuwe-uitkijktoren-bij-de-nieuwe-herdgang-is-heel-fraai~a2e7a0c6/>

Vessbroz zetten Tilburgse uitkijktoren op zijn kop: 'Dit is een hele bijzondere plek om een set te draaien', Brabants Dagblad, 29 maart 2022
<https://www.bd.nl/tilburg-e-o/vessbroz-zetten-tilburgse-uitkijktoren-op-zijn-kop-dit-is-een-hele-bijzondere-plek-om-een-set-te-draaien~a4593112/>

**ARCHITECTUUR
MAKEN**

Schiemond 20
3024 EE Rotterdam
010 3040415

www.architectuurmaken.nl
post@architectuurmaken.nl